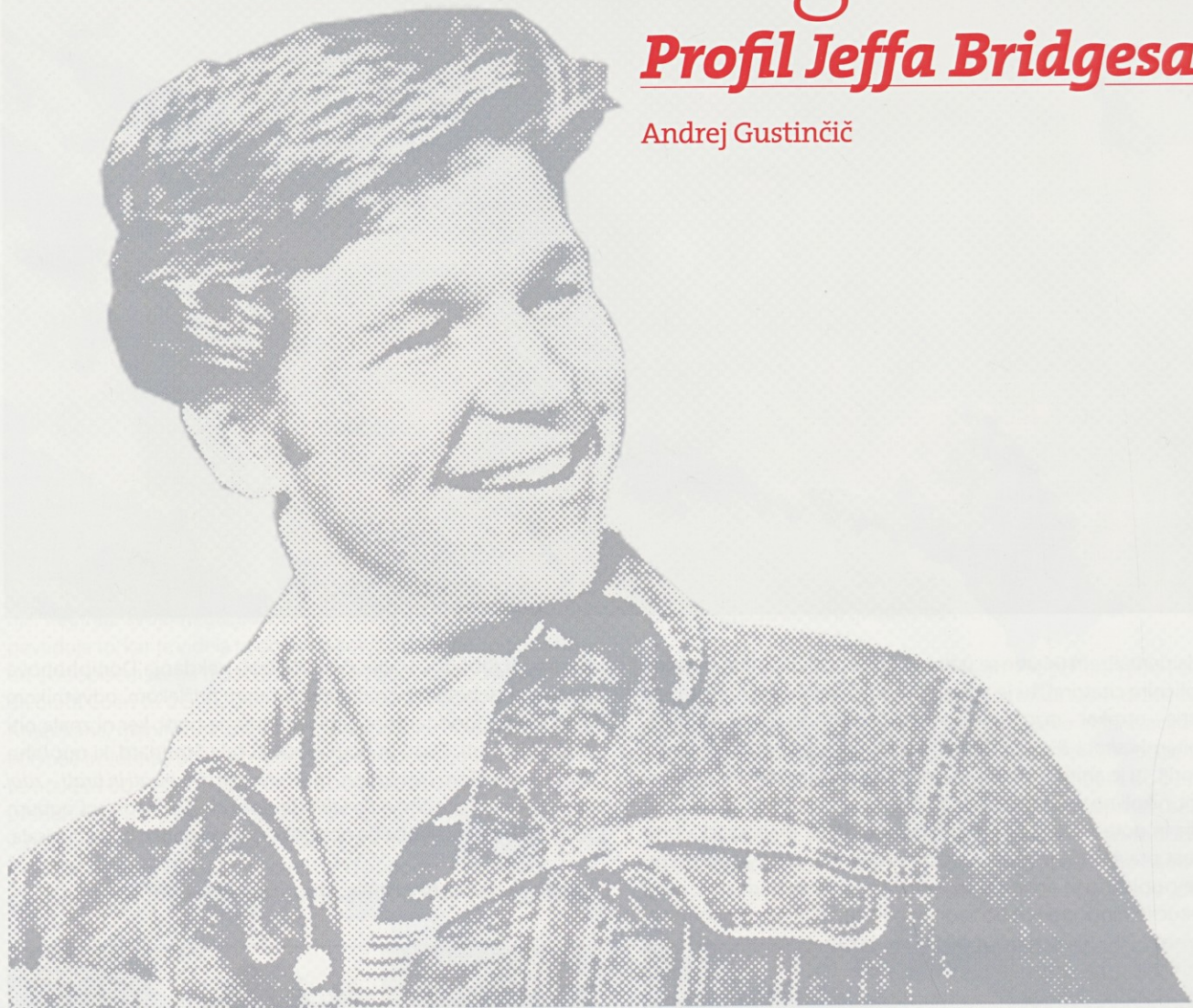


Od čednega mladeniča do šarmantnega starca

Profil Jeffa Bridgesa

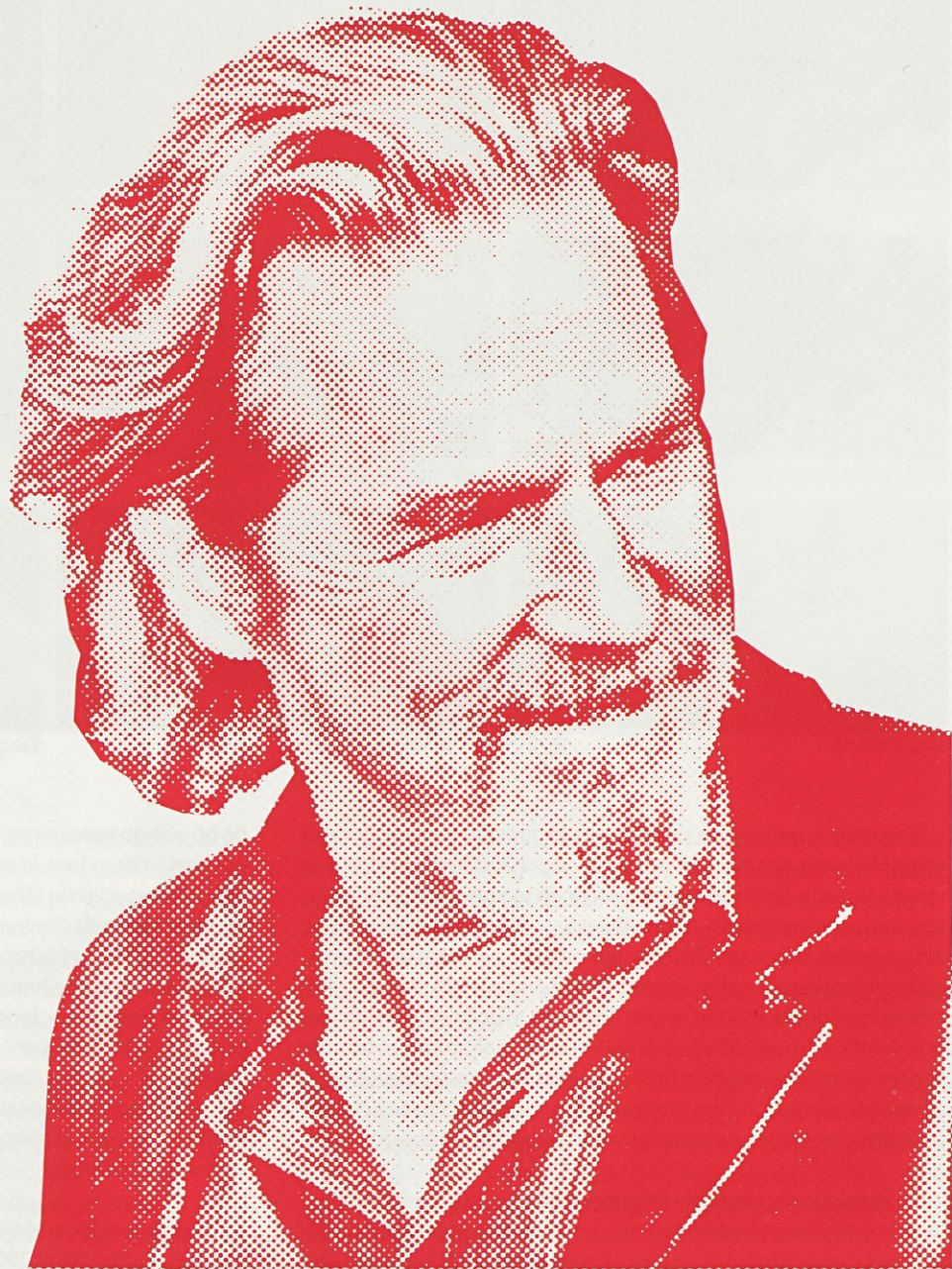
Andrej Gustinčič



Pri Bridgesu postane šele po ogledu filma jasno, kako dober je zares bil. Kot Mitchum je tudi on posnel kar nekaj slabih filmov, ampak spet, kot Mitchum, v njih nikoli ni bil zares slab. Vedno je ostal solidna, zanesljiva figura, na katero lahko obesiš tudi mlahavo zgodbo.

Jeff Bridges se stara, kot se za ameriškega zvezdnika spodobi. Elegantno. Kar je seveda težko, saj telo tega ponavadi ne dopušča – a na velikem platnu je vse možno. V *Pravem pogumu* (True Grit, 2010, Joel in Ethan Coen) igra enainšestdesetletni Bridges nesramnega zveznega šerifa Roosterja Cogburna. Je grob, osivel, utrjenega obraza, hripavega glasu in razdražljivega temperamenta. Tako kot v z oskarjem nagrajeni vlogi v filmu *Crazy Heart* (2009, Scott Cooper) nosi vse težke čase na svojem obrazu, v glasu in drži. In Coena razumeta Bridgesov neprisiljen pristop k igri. Primerjati moramo le prizor prečkanja reke v tem filmu z istim prizorom v prvi različici

Pravega poguma (1969, Henry Hathaway), z Johnom Wayneom v vlogi Roosterja. Wayneov obraz je ob štirinajstletni junakinji, ki žene konja skozi vodo, objel nasmeh. Naslonil se je na ograjo splava in rekel: »Moj bog, spominja me name.« Hathaway odkrije širokosrčen, ljudski slog svojega igralca. Bridgesov Rooster pa zvija cigareto in tiho gleda punčko, kot da jo je prvič opazil, in tuhta. Jeff Bridges v režiji Coenov zahteva od gledalca, da se sam odloči, kaj se v Roosterju dogaja. Pod klobukom, enook s sivo brado je videti, kot da je prišel iz ameriške državljanske vojne. Je pač prehodil dolgo pot od zlatega dečka Holivuda pred 40 leti ...



V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so bili filmi, v katerih je igral Bridges, skoraj žanr zase. V prvi polovici desetletja so bili neločljivo povezani z ozračjem ameriške periferije ali podeželja. Če je bil Bridges zraven, smo vedeli, da bomo vstopili v svet zakotnih mestec, motelov, bencinskih črpalk, drive-in kina, podeželskih avtomobilskih dirk, kavbojskih zabav, cerkva na robovih pšeničnih polj, drugorazrednih barov in telovadnic, proletarskih boksarskih aren in kmečkih stranpoti. V spominu ostaja podoba čednega mladeniča, ki sedi za šankom. Lahko je bil tepec, naivnež, dobronamerni fant od fare ali pa človek presenetljivega skepticizma, gneva ali razposajenosti. Bobu Rafelsonu je uspelo v filmu *Ostani lačen* (Stay Hungry, 1976) odkriti tudi sledi narcizma. Kritik David Thompson je za Bridgesa dejal, da je njegovo podobo v sodobnem filmu moč pri-

merjati z Robertom Mitchumom. Bridges je tip nevsiljivega igralca s kumulativno močjo. Bistveno se razlikuje od drugih igralcev svoje generacije. Jack Nicholson, Robert De Niro ali Al Pacino so filmu takoj dali pečat, ne glede na režiserja. Vsak gledalec se spominja najljubših prizorov z njimi: recimo Nicholsonov izbruh v občestni okrepčevalnici v *Pet lahkih komadov* (Five Easy Pieces, 1970, Bob Rafelson) ali De Niro pred zrcalom v *Taksistu* (Taxi Driver, 1976, Martin Scorsese). A Bridgesova čednost ni imela takojšnjega in ikoničnega učinka, ki ga je imel videz Roberta Redforda. Pri Bridgesu postane šele po ogledu filma jasno, kako dober je zares bil. Kot Mitchum je tudi on posnel kar nekaj slabih filmov, ampak spet, kot Mitchum, v njih nikoli ni bil zares slab. Vedno je ostal solidna, zanesljiva figura, na katero lahko obesiš tudi mlahavo zgodbo.



Zadnja kino predstava



Halls of Anger



Mesto izobilja



Kaliber 20 za specialista



Poslednji junak



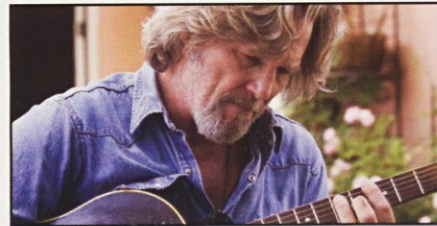
Brez strahu



Mož z zvezde



Fantastična brata Baker



Crazy Heart

Povezava z ameriškim podeželjem je zanimiva, ker je Bridges otrok Holivuda. Kot sin televizijskega zvezdnika Lloyda Bridgesa in igralko Dorothy Dean Bridges je bil v prvih vlogah anonimni fantič, ki je občasno nastopal v očetovih serijah. Starejši brat Beau se je prvi proslavil konec šestdesetih, Jeff pa je bil po nekaj letih televizijskega dela prvič opažen v filmu *Halls of Anger* (1970, Paul Bogart), inteligentni drami, v kateri je igral enega od maloštevilnih belih srednjeolcev v črnski šoli v Los Angelesu. Ko prvič stopi z avtobusa, je pred nami naravnost čistunska podoba prijaznega plavalasega ameriškega fanta z zalitim obrazom, in jasno je, da bo v času Novega Holivuda obsojen na kompleksne in pogosto ponižujoče usode.

Če je sploh kdaj obstajala nevarnost, da bi postal Bridges na velikem platnu blagohotni mladenič, jo je uničil Peter Bogdanovich v *Zadnji kino predstavi* (*The Last Picture Show*, 1971), v kateri igra Duanea Jacksona, prevzetnega in mačističnega fanta v umirajočem tekšaškem mestecu. Duane je poln samega sebe in opit z lastno spolno privlačnostjo. Ampak v postelji z lokalno princesko (Cybill Shepherd) doživi polomijo. »Ne vem, kaj je narobe,« obupno ponavlja, med tem ko ga Shepherdova jezno in razočarano napada: »Vedela sam, da ti ne bo uspelo. Zdaj bom za vedno ostala devica.« Duane je v bistvu neumen fant in Bridges ga je odigral brez domišljave potrebe, da bi namignil gledalcu, da on sam ni neumen.

Najboljši vlogi sedemdesetih sta mu dala John Huston in Michael Cimino. Hustonovo *Mesto izobilja* (*Fat City*, 1972) govori o dveh boksarjih, starešem Billyju Tullyju (Stacey Keach), ki šele na koncu razume, da je zguba, ter o mladem in mehkeemu Earnieju, ki ga igra Bridges s tako neizumetničeno dobronamernostjo, da takoj vemo,

da bo v ringu nokautiran. Tja sploh ne spada, ker je popustljiv in ne posebej brihten fant, ki se izogiba vsakemu konfliktu ... V filmu *Kaliber 20 za specialista* (*Thunderbolt and Lightfoot*, 1974), režijskem prevencu Michaela Cimina, je igral hiperenergičnega sleparja Lightfoota, ki s Clintom Eastwoodom oropa banko v majhnem mestecu v Montani. Poln je vihrave dobre volje, veselo odprtega poželenja po lepih puncah ter brez zavesti o posledicah lastnih dejanj. Na koncu filma Lightfoot počasi umira, ker ga je pretepel nasilnež, ki ga je zafrkaval skozi ves film. Njegovi nenadni trzaji in začudeni izrazi so portret človeka, ki s celo držo ne razume, kaj se mu dogaja. A to, kar mu se dogaja, je smrt. Virtuozna igra, katere virtuoznost deluje kot nekaj naravnega.

Osemdeseta je začel sijajno v precej neopaženem filmu *Cutterjev obračun* (*Cutter's Way*, 1981, Ivan Passer), v katerem je igral že malo starega in ne preveč potentnega zapeljivca, razočaranega in utrujenega pod zlato kalifornijsko zagorelostjo. *Za življenje gre* (*Against All Odds*, 1984, Taylor Hackford) pa je bila filmska uspešnica, s katero je dokazal, da lahko igra konvencionalnega junaka. Bil je izvrsten kot slepar in morilec v *Maskiranem morilcu* (*The Jagged Edge*, 1985, Richard Marquand). V filmu Francis Ford Coppole *Tucker: človek in njegov sen* (*Tucker, The Man and His Dream*, 1988) je kazal neuničljiv optimizem v vlogi neodvisnega majhnega kapitalista, a film je, kot večina tistih, ki jih je posnel po letu 1976, pri gledalcih pogorel. *Tron* (1982, Steven Lisberger) je sicer kulten, ampak ne zaradi igralcev.

V njegovi karieri ne manjka niti filmov, ki se jih nihče več ne spomni. Sem spadajo komični triler s Farrah Fawcett, nadnaravna ljubzenska zgodba s Sally Field, pa še romantična shrhljivka z Jane





Veliki Lebowski

Fonda. Posnel je dve satiri z režiserjem Williamom Richertom, ki sta komaj doživeli distribucijo, čeprav je ena od njih, *Zimska ubijanja* (Winter Kills, 1979), postala kulturna. Izkazal se je v filmu *8 milijonov smrti* (8 Million Ways to Die, 1986, Hal Ashby), ki je zaradi improviziranih dialogov komaj razumljiv. Bridges pa je bil vseeno delaven. Vodil je celo televizijsko serijo o zgodovini rocka. A za razliko od (tudi slabših) filmov De Nira, Pacina ali Hoffmana njegovi filmi niso bili »dogodki«. Kot igralec je postal nekaj samoumevnega. Njegov verjetno najboljši film osemdesetih je *Mož z zvezde* (Starman, 1984, John Carpenter), v katerem je briljantno odigral težko vlogo, »kemija« s soigralko Karen Allen pa je prav ganljiva.

Bridges ima na platnu sproščen in prilagodljiv odnos z vsemi igralci, od Clintu Eastwooda, Sama Waterstona do Robina Williamsa. Njegovi junaki so imeli praviloma zapletene odnose z ženskami. Razumeti lastno punco (Candy Clark) v *Mestu izobilja* je presegalo njegove moči. Tudi v *Poslednjem junaku* (The Last American Hero, 1973, Lamont Johnson) mu ni bilo jasno, da je Valerie Perrine le dirkaška *groupie*. Njegovo razočaranje je razočaranje otroka nad svetom odraslih. Postajal je zrelejši, ampak tudi bolj nedosegljiv. Čutila sta se osornost ter distanca. V filmu *Fantastična brata Baker* (The Fabulous Baker Boys, 1989, Steve Kloves), v katerem je nastopil z bratom Beaujem, se umika pred živahno čustvenostjo Michelle Pfeiffer. Njegova igra ter režija Stevea Klovesa odkrijeta človeka, v katerem ni več nič fantovskega. Ko nam Kloves pokaže kader, v katerem sedi Bridges za klavirjem in opazuje Pfeifferjevo, vidimo človeka, ki ženski zameri privlačnost. Kloves in Bridges ustvarita portret vase zaprtega človeka, ki noče spustiti niti čudovite Michelle Pfeiffer, morda še posebej ne nje, skozi obrambe, ki jih je gradil

leta. Tako tudi s strastno Mercedes Ruehl v filmu *Kraljevi ribič* (The Fisher King, 1991, Terry Gilliam): jezen, duhovno pohabljen egoist, imun na življenjsko silo partnerke. Ko se takšni liki spremenijo, se zavedamo njihovega notranjega boja. Sicer so te spremembe redko popolnoma prepričljive. Za to ni kriv Bridges, ampak scenaristi in režiserji, ki ne morejo speljati konvencije spreobrnjenja junaka, ki je že sama po sebi vprašljiva.

Bil je odličen Wild Bill Hickock v podcenjenem vesternu *Divji Bill* (Wild Bill, 1995, Walter Hill): mrkega pogleda in ponosen, čemeran mož iz legende. Na drugi strani pa je bil kot Stari (The Dude) v filmu bratov Coen *Veliki Lebowski* (The Big Lebowski, 1998) v dobri komični formi popolnoma usklajen z absurdnostjo filma. Z vlogo bivšega kaznjenca je vnesel nekaj potrebne avtentičnosti v sicer precej izumetničen realizem filma *Ameriško srce* (American Heart, 1992, Martin Bell). V *Brez strahu* (Fearless, 1993, Peter Weir) pa je odigral eno svojih najboljših vlog. Kot Max Klein, človek, ki preživi letalsko nesrečo, mu je uspelo biti človeški in nečloveški hkrati; globoko ganljiv, kot človek, ki lahko pomaga drugim, ne pa tudi sebi. Vse to je odigral kot najboljši filmski igralci – kot da je kamera prisotna slučajno.

Bridges ne vztraja pri glavnih vlogah, je pa delaven. Junaka v *Crazy Heart* in *Pravem pogumu* sta lika, ki jim mora igralec dorasti. Odkrivata neko novo plemenitost v Bridgesu. Na filmu deluje kot človek, zadovoljen s svojimi leti, in kot igralec, ki še vedno odkriva nove globine svojega talenta. Kaj je torej elegantno zorenje pred kamerami, če ne prav to?

